

Bill v. a.

Den 12^{den} Augustus 1897 bezocht ik de gemeente Bill. Ik was van Beugen - Kruispunt over Heaps, St. Hubert en Wan, rij naar Bill gereden; vandaar ging ik over Beers, Groot Binden, Klein Binden naar Katwijk. -

Op de jeuzen van Bill werd ik ontvangen door een eere-wacht van 60 ruiters onder commando van Verstraaten, bierbrouwer, zoon van den burgemeester; door eene feest-commissie (Notaris Stokvis, Van Ophoven, president van den Boerenbond, Van Lieshout, grofjier en Willem, hoofd der school te St. Hubert) in een eigen landauer van v. Ophoven, en door 4 bruidjes, kinderen van v. Lieshout enz. eveneens in een landauer, wel bewaard door den koster. -

Bij de kom volgde zich een fanfarecorps uit St. Hubert in den stoet, benevens eene zangvereniging uit Bill. Bij het bijzonder netjes versierde raadhuis (tot zelfs op het dak was eene hooge guirlande versiering aangebracht) werd ik ontvangen door den burgemeester Verstraaten. - De schoolkinderen zongen een liedje en ik ging naar bin, nen, waar ik hemmis maakte met de beide wethouders. -

Op mijne audiëntie verschenen de pastoor en de kape, laan, vanden pastoor hoorde ik, dat hij voor zes jaar in de gemeente was gekomen, en toen alles (een prachtige kerk, eene grootsche pastorie en een liefdehuis) in orde had gevonden. Een en ander was in de laatste 25 ja, ren door de offerwaardigheid van Bill's Katholieken tot stand gekomen en grootendeels was alles betaald. - De toren is 5 m. mettelwerk hoog; daarop moet later, nog een spits komen van 50 meter. -

Daarna verscheen de feestcommissie, die ik dank zeg, de voor alle moeiten en zorgen. - Vervolgens Verstraa, ten, de commandant van de eerewacht. - En vindelijk een aantal kleine landbouwers uit Bill, buurtschap Guld. Carolina, die zich beklagden, dat de gemeente Escharen de waterleiding van „de Dellen“ verstopte op de grens van Bill en Escharen; doordat het water niet meer, zooals vroeger, langs Langeboom (onder Escha, ren) weg kon stroom, leden zij belangrijke schade...

Bill c. a.

Vervolgens ging ik bij den burgemeester ontbijten; om de bewaarden gaven de zangvereniging en de harmonie uit St. Hubert stukjes ten beste. - Ik kreeg ten huize van den burgemeester van diens kleindochtertje (dat bij hem aan huis is) een bouquet (een kind van Barten uit Beugen)

Ik werd weer met een langen stoet uitgeleide gedaan; onderweg kreeg ik van de kinderen van Notaris Stok. vis en prachtige korf met bloemen, barechal waardig; Notaris Stokvis is weduwnaar; zijne moeder was bij zijne kinderen (hare kleinkinderen) om hen te helpen.

Ik had tot mijn leedwezen geene gelegenheid om van een der wethouders afscheid te nemen. -

Bill verpacht de jacht op de gemeente-eigendom, men niet; het geeft die aan den arme. Deze verpacht die jacht weer, en maakt daarvoor f 300. - Ik wees het Dagelijksch Bestuur op het onregelmatige, dat hierin is gelegen, omdat op die wijze eene beschikking over een deel van gemeente-eigendom aan het bezielt van Gedeep. Staten onttrokken wordt, doordat het niet in begrooting of rekening verantwoord wordt. De administratie van den gemeente-ontvanger was in goede orde; als B. en W. om de drie maanden de kas opnemen, sluiten zij het journaal niet af.

Ook de administratie op de gemeente-secretarie liet niets te wenschen over.

Den 3 Mei 1902 kwam ik weer in Bill; ik reed van Cuyk over Keers naar Bill, en van daar over Wanroy, Nijkerboort, en Beugen naar Bokmeer, alwaar ik uitteek in het habel van Esfer; van daar naar Sambek; en vervolgens over Bokmeer naar Beugen, alwaar ik (station Affelt) den trein naar den Bosch nam.

Vele inwoners zijn verplicht om - ter voorziening in hun levensonderhoud - buiten de gemeente werke te zoeken. Velen gaan in Duitschland werken; daar zijn er op het oog, Blik zeker een goede honderd, zoowel veel gezinnen, als vele eenlopende personen. - De locatien zijn meestal meiden en knechts, die den boer gaan dienen. - Het is in Duitschland

Bill c. a.

open gewoonte, dat de boer te samen eet met zijn dienstpers. De boer leeft er materieel zeer goed van; de veding der knechts en meiden maakt dikwijls nog al veel te wenschen overbaten.

In den oogsttijd komen de Deutsche boeren, die werkvallig behooren, vaak Bill, om volk te huuren; ze komen meestal op Zondag, en vinden dan aan de kerch het volk bij elkaar. Dan worden de menschen gekleurd voor 5 à 6 weken; ze worden goed betaald, maar moeten zeer hard werken.

Er zit in Bill veel werkvallig; met trouw er druk; over het algemeen is het moreel er zeer goed; in 1902 trouwden tot nu toe 21 paren; B. en W. geloven niet, doch daarbij een gedwongen huwelijck was. -

B. en W. deelden mij mede, dat zij tot een zeer groot genoege de procedure hadden genomen van de firma Baarda en Co te Dusseldorf contra de gemeente, in zake het graven naar ijzererts ^{in de Ophoven}. Voor de gemeente oecuperde Mr. Bergmann, voor de Deutsche firma Mr. v. Heumen.

van Ophoven. B. en W. beklagen ziele, dat v. Ophoven. zult naar volk naar Bill overbrengh, als opzetteren van de Prinspeel: daar waren nl. een twaalftal huishoudens, waaronder enkele veemden. Zij betaald volgens B. en W. heel kleine loonen uit. Zelf minste, wat er is, valt hij het gemeentebestuur lastig, om den doctor, om onderstand, enz. Zelf doet hij voor zijne menschen niets. Als Voorzitter van den Gaerbond brukt hij de boeren, vooral de mindere boeren, tegen het gemeentebestuur op; men heeft veel loof van hem.

De Prinspeel is 544 kl. A. groot; het was weete maerqpond en behoorde aan het Domein; in 1841 kochten v. Kuyffera, Nering Beugel, Carter Osmers en de Prinspeel een voor f 40.000. In 1886 ging de eigendom over op v. Ophoven voor f 120.000. - Er was toen veel geld in g., Staten o. a. voor eene directeurswoning en voor een hientul boeren. De exploitatie was niet loonend; er was veel geld in verhoen. Nering Beugel, die directeur was, had er zijn geheel vermogen in laten zitten; zijne dochters moesten zelfs gaan dienen.

Bill c. a.

Ziek schijnt, dat ook v. Ophoven slechte zaken maakt; hij is niet meer in de vermogensbelasting aangevraagd; voor den raad van beroep heeft hij zijne zaken bloot, ten uderd toe door dien raad vrijgesteld. — De Princepsel is herwaard met een hypothek van f 110.000, aandeelen in de Princepsel bank van Ophoven tevergeefs te verkoopen of te beleenen. De Meijerij die bank wilde ze niet; de Overeenkomstbank te Mill wilde er in April 1902 ook geen geld op geven.

Ziek huishouden van v. Ophoven bestaat uit 2 zonen en 3 dochters; een zoon is leringlijder, en voor zijne gezondheid veel op reis; de andere zoon is geëmployeerd in de Prin.. cepeel. — Eene der dochters is getrouwd met een oprichter van een melkerij te Bochem (Duitschland); de melk wordt in Venen verkocht. — De twee andere meisjes zijn thuis. —

Behalve die melkerij in Bochem heeft van Ophoven nog een landbouwexploitatie te Well (oprichter Krolf Jansen, een gevezen arbeider van de Princepsel), en een exploitatie te Putbroek, eveneens onder een oprichter. Van tijd tot tijd gaat een der ongetrouwde dochters van v. Ophoven te Well en te Putbroek de zollen regelen. —

Volgens B. en W. heeft v. Ophoven geen hart, voor menschen noch voor dieren. Ziek schreeuwen hemel, zooals de paarden in de Princepsel soms mishandeld worden. —

Van de bevolking waren er 2000 in Mill en 500 in St. Ziebert. — In Mill staat een liefdehuis; zusters Francis.. canessen; ook enkele meisjes uit St. Ziebert gaan daar op school.

Ziek algemeen armbestuur krijgt van de gemeente een goede subsidie; laatstelijk f 1400. — Buitendien laat de gemeente 's winters veel werken, zeker veel voor f 500. — Hoewel het armbestuur een zeer zware taak heeft, om dat er zoveel bedelsten zijn, kan men toch niet zeggen, dat er 's winters in Mill nijpende armoede wordt geleden.

Dr. Anderoog krijgt van de gemeente f 1000, voor genees en verloskundige hulp. Er wordt nog al over gekladdert, dat hij niet altijd voldoende zorg heeft voor zijn patiënten.

Bill c. a.

Vrapelaan geeft deelde mij dat mede; B. en W. ontbunden het niet. — B. en W. zijn door mij er op gegeven, dat ze Dr. Anderoog beter zijn plicht moeten doen; zou de gemeente le uitofficiet zijn, en de taak voor den doctor te zwaar, dan zouden ze hem bijv. van de verloskundige practijk leunen, en onthouden, door een verloskundige aan te stellen. —

Juffr. Anna Anderoog is 33 jr; zij was eerst ^{voor 12 jr} getrouwd met h. Verlaaff, een Amsterdammer, een neef van den toenmaligen notaris de Boer. Dat engagement werd verbroken, en Verlaaff ging naar Indië. De burgemeester van Someren raakte door eenigen tijd geestigeerd met hetzelfde meisje; ook dat engagement is verbroken. Men zepte, dat Verlaaff uit Indië terug is gekomen, en hoer nu toch zal trouwen.

In Mill komen nog al vreemde notarissen; in een en dezelfde week kwam daar notaris Grotenberg uit Boorne, v. d. Berg uit Lugh, en Staal uit Lprou. Notaris Stokvis is sinds 10 jaren in Mill gevestigd; in al dien tijd verkleende hij nog staat zijn ministerie in het op 2 uur afstand gelegen Zeeland. — De gemeentesecretaris Verboegen was daar in dien tijd de groote beulhaas; hij wette samen met notaris Staal uit Lprou. Toen Verboegen gestorven was, kwam daar over een andere beulhaas, h. De brievenwarder te Zeeland, Willem van den Berg, een vroegere kerk van notaris Ver.. stens uit Mill. — v. d. Berg heeft getracht zich te associeeren met notaris Stokvis uit Mill; deze weigerde. Hij zou nu samen werken met notaris Ljersers uit Schaap.

Burgemeester Daedens raadde Stokvis, om met v. d. Berg samen te doen; Stokvis weigerde. — Toen kwam Daedens zeggen, dat Stokvis, Staal en Ljersers zouden worden opge.. roepen op een vergadering, om tegen elkaar te concurreren; die het goedkoopst wette, zou de verpachtingen ont.. hebben. Doch totdaen van Stokvis ging die vergadering niet door; maar Ljersers en Staal hebben tegen elkaar geconcurrerd; Staal heeft de verpachtingen gekregen. — Aldus vernam ik op mijne audientie van Stokvis. — Notaris Stokvis heeft 4 kinderen uit zijn 1de huwelijk met Juffr. Bloogenen uit Scheveningen; en 2 uit zijn 2de huwelijk met Juffr. Scheefhals uit 't Hark.

Stell. c. a.

M. en W. beloven mij, dat de qualificatie van den veldwachter bij diens tractement zou worden geroepen.

De boterfabriek van J. G. A. van Hieshant gaat slecht; hij moet in het afgelopen jaar veel geld hebben verloren. Hij is nu eene groote halfvisbranderei in Nijmegen begonnen; voorloepig houdt hij zijne zaken in Stell. naby aan, om, wanneer het in Nijmegen niet machtig gaat, naar Stell. te kunnen terugkeeren.

De andere fabrieken, vooral die van v. Klaut, maken zeer goed gaan.

Zoortel van Hieshant, als van Klaut en Verbruggen noemen hunne fabrieken roomboterfabrieken. Zij koopen de boter op de ruijzen te Eindhoven, Vlaarstricht, St. Anthonis enz. en verwerken die dan weer in hunne fabriek. Of hun fabriekaat berecht roomboter genaemd wordt, is minstens twijfelachtig.

Burgemeester Verbruggen is getrouwd met eene juffrouw Daels uit Gassel, een boermeisje, met wab geld; hij heeft een kind, een jongen van 2 jr. Hij woont in het ouderlijk huis.

Pastoor van Oort is sinds 1898 Pastoor te Stell.; van te voren was hij aan het doofstommen instituut te St. Lievekeers ges. tel. Tijdens het bezoek der Koningin aan dat geslacht in 1895 ontwaarde ik hem daer.

Den 14 Maart 1905 kwam ik weer in Stell. Van uit Cuyk reed ik over Beers naar Stell. Ik bezocht daarinse Wankay en Oploo, en keerde per trein van Boermeer naar Cuyk terug.

Ik verleende audientie aan notaris Stokvis, die nog steeds vruchteloze pogingen doet om eene betere standplaats te krijgen (hij solliciteert op het oogenblik naar Hilversum); - en aan pastoor van Oort, die een belijde baaije opendeeld over van Weeren, den burgemeester van Slaaps (wonen de te ^{Stell.} Cuyk), en hij onderwin. ding had, wat een keerde tong van Weeren had, en hoe hij, door lasterlijke praatjes, de menschen tegen elkaar oprette.

De leden van den raad waren opged over de gemeente ver. deeld: 2 wonen op St. Lievekeers, 2 in de kam van Stell., 1 te Bruggen 1 te St. Klubb, en 1 op de Gassel.

Stell. c. a.

M. en W. verbleven, wat ze een buitengewoon vreedelike hadden gehad voor de gemeente, door in 1903 de ijzeren uit de Graespel voor f 30.000 te verhuuren. De prijs is thans zoo gedaald, dat daarvoor nu geen f 3000. - zou te bedingen zijn.

Ik heb de Heeren sterke aangeraden om een uitvering regis. ter omtrent de gemeente eigendommen aan te leggen, wabbin alle klein waterwaardigheden omtrent ontginning en exploitatie uitvoerig werden vermeld.

Op mijn vroeger advies is men er toe gekomen om het onderhoud van alle waterleidingen ten laste van de gemeente te brengen; de gemeente houdt over nog geen f 100 per jaar - thans alles uitkeeren in orde.

De genes- en verlostkundige hulp wordt nog alleen verleend door Dr. Underberg, die daarvoor f 1000. - geniet. Men dreeft het niet goed aan luttel verandering te brengen.

Mostr. Meerts de Cuyk, keert het uit nood geslaakte, hij moet dat heel consciëntieus doen. Van daar, dat hier geen berubaar is, dat de leden van het verbands heb vlesch maken koopen van een goed gekend uit nood geslaakt best.

Men heeft de qualificatie aan den veldwachter bij diens tractement geroepen; dat bedraagt thans f 450.

Over heilblijfsonderwijs bestaat thans weinig animo; aan den cursus nemen zeven leerlingen deel.

Er is nog al armoede in Stell.; algemeen overbestuur kreeg kortz eke boerderij, ten gevolge van de testamentaire de. schikking van Catharina Maars; heeft verder bijna geen inkomsten; collecten brengen bijna niets op. - Gemeente geeft een jaartijdsche subsidie van f 600. - Gemeente geeft bovendien winters aan een stuk afges oerden van dagen wat wech, tegen f 0.50 daags; dese zouden anders zeker ook maalen bekeeld worden.

Stell. heeft een eigen boterrij; de quotatie aan de Lind. hovensche boterrij oefent een goeden invloed uit op de prijs. Men van de boter dan de Stell. mijn; de boterfabriekanten (van der Slagen, van Oort e. a.) die te Eindhoven niet wil. len koopen, koopen nu de mijn te Stell., en drijven daar de boterprijzen omhoog, zoo dat blaas derselbe boterprijzen worden bekomen als op de mijn te Vlaarstricht.

Stille e. a.

Den 17 April 1909 kwam ik weer in Lill. Ik kwam van Sint den Bosch; Ecker bezocht ik nog Zeeland; de liden nam ik den klein Bosch. - Bosch.

Ik verbleef aarientie aan den pastoor met zijn kapelaan, de kapelaan deed erg zijn best om een subsidie te krijgen voor het tekenonderwijs in zijn patronaatgebouw; het onderwijf wordt drie maal in de week, telkens op dezelfde twee uren, gegeven door een architect, van Strijf, in die kinnt zeer bekend, vooral door het bouwen van vele kleine nette goedkope burgerwoningen. - van Strijf brengt nog twee helpers mede; met hem drieën geven ze dan les aan 36 jongens, verdeeld in drie klasfen; de eerste deurt drie jaren. -

Naharis Verlinden, de opvolger van Naharis Spoluis is zeer bemeden; van sept. - 31 Dec. 1908 maakte hij 45 ms; sinds 1 Januari 1909 had hij reeds 73 afsiken; hij komt zeker boven de f 4000. - Hij is nog ongehuwd. -

De burgemeester had sindselooze klachten over van Op. houn en de Prinspeel; vooral omdat hij daardoor zooveel slecht valt in de gemeente kreeg; nu pas waren er weer drie gezinnen door den deurwaarder op straat gezet. Doordat ze dakloos zijn, komen die menschen bij armbestuur en bij hem als hoofd van politie. Ook del pastoor klaagt over v. Elphoven; hij laat bij een 30 jongens en meisjes zonder opzigt samen drie den; met beprijs, wat daarvan terecht komt!

De heele exploitatie van de Prinspeel (in het geheel groot 574 hl. f., waarvan 450 hl. f. ontginnen, de rest zijn slooten, wegen enz. enz.) wordt feitelijk gedreven door een oprichter die er reeds was in den tijd van a. d. Layema en Cremer. - Het is er op de heele exploitatie heb. salent niet; niet anders, dan mispelen eenke van melk voor eigen gebruik; ook de arbeiders wonen in de als boerderijen uitziende woningen; als het huis een beetje groot is, dan waren er twee gezinnen in. De stamplaat wordt niet meer gebruikt; met 16 paarden wordt alles bevent. Stalmeest wordt niet gebruikt, behalve de mest van die 16 paarden; verder

Stille e. a.

alles kunstmeest.

Volgens den pastoor maekt er geen spits op den teren komen; de toren zou daarmede bederven. ^(voren van den)

Gemeente onderhoudt thans de waterleidingen; ook in de beurt van Zuid Carolina is thans alles goed in orde. - Nog veel menschen opaan naar Duitschland vertren; vooral in den ooyt tijd; er is in Lill veel te veel werkvolk; het moreel der bevolking blijft goed. - Gemeente maekt aan armbestuur jaarlijks belanoprijte subsidien verleen van f 700 tot f 1700. -

Men heeft thans een raadvrouw aangesteld op kosten van de gemeente (f 450.-); bovendien bekaalt men Dr. Anderegg nog steeds zijn f 1000.- uit, alsof hij de verbas kundige predikant nog waarnam!

Er werd eebe coöperatieve kookwaterfabriek opge richt, waarbij alle boeren aandaten; beter gaat naar de mijn te Braastrecht. - Alle waterkenaerfs, van die hout, van Stout, Verbruggen ^{en} hebben hunne zaken te Lill sinds aan kant gestaan.

Er is een register aangelegd ontrent de exploitatie der gemeente bezittingen, maar het vermeldt niet wat ik bedoelde. Burgemeester zegt, mij niet begrepen hebben, en voor den aankeg thans te zullen zorgen.

Burgemeester heeft groote moeilijkheden met een zoon van Dr. Anderegg, broeder te Lill; dat jonge mensch pleegde in 1868 (omstreeks Augustus) ver. het tegen de politie, hitte op tot het ingooven van reiden (hetgeen geschiedde en waarkor de daders gestraft werden), dreigde het Raadhuis te zullen velen vernielen enz. - Het werd door de rechtbank drie maanden gevangenis straf opgelegd, welke straf door Gerechtshof ten Zwaag Raad behandhaef werd. - Overul de burgemeester daar geen part of deel aan had, heeft hij het nietwilt gedaan, en heeft hij thans veel last van den aankeg van Anderegg, meest bewegens van Lill, die meenen dat met den verordening voor hen niet geschreven zijn, en zich boos maken, omdat de politie hen niet ontbriet!

Mill e. a.

Den 17 April 1913 bezocht ik per auto van uit Cuyk de gemeenten Klaps, Mill en Beers.

Mill gaat sterk vooruit; er wordt enorm gebouwd; bouwverordening wordt goed gehandhaafd.

Er is pas een nieuwe school met schoolhuis gebouwd; dien tengevolge moesten de belastingen vrij sterk verhoogd.

Het Staatsbos beheer in onderhoudsdeling over belasting van aanwambelijc 60 à 70 fl. s. — De krochoponden op langen termijn verpacht, tegen gemiddeld fl. 25 per fl. s. Op klein perceeltjes bij wijne van proef wiskhout gepoot; het schijnt, dat de proef zal slagen.

Wetenschappelijk onderwijs geniet nog al belangstelling. Landbouwenverus werkt op d. speciale landbouwenverus in stelsel. En pakonaat wordt aan 25 meisjes een cursus gegeven in reinelbereiding; daar wordt steeds tekens onderricht gegeven — ook aan jongens van naburige gemeenten.

Het schoolvermoeide als vroeger; de algemeene toestand is veel beter; gemeente behoeft niet zoo'n hoog subsidie meer te geven aan overbestuur als vroeger: 800 tegen vroeger fl. 1700. Er gaat bijna niemand meer naar Duitschland.

Er is weinig industrie: een klompfabriek van v. Klout, die goed gaat; en een houtzagerij van Leber van Strijp, die buitengebouwen goed moet gaan; verder zackjes als op alle dorpen, benevens een stoomzuivelfabriek voor 130 koeien, met een opgeden Frieschen directeur.

Als men van de Prinspeel rept, of haevallig den naam van Opshoven noemt, is dat voldoende, om een lange litanie klachten van B. en W. te hooren te krijgen. Teit schijnt te blijven, dat van Opshoven slecht voor de afgezetenen zoegt, en dat gemeente bestuur dikwijls onbillijk met armenzorg berewaard wordt, voor van de Prinspeel weggeronden gezinnen.

Den 10den Augustus 1918 bezocht ik per auto van uit Cuyk de gemeenten Mill en Linder.

Burgemeester Kerstraaten is voorzitter van de Raam Commissie; hij geeft zich veel moeite tot bevordering der aan zijne dorpen bouwerbouwde. ~~Zij verslag acht in register.~~

Mill en St Hubert.

belangen. Voor de verbreding, de verdieping en het reinigen der waterleidingen heeft gemeente veel geld uit; nog Karls werd de waterleiding van de Beel op 11 meter gebracht; de kroch en kanten weggeworpen; gemeente bestede daaraan fl. 700. —

De Raam Commissie besloot, om de Raam, de Ollersgraaf, de Biesgraaf en nog eenige andere waterleidingen op bare kosten te verbeteren. De Burgemeester van Klaps wilde nog verder gaan; nog meer waterleidingen ten laste van de Commissie reiken. De Commissie ging daarmee niet accoord; maar wanneer de verbeteringen, waartoe de Commissie besloot, zullen zijn aangebracht, mag daarvan een ~~algemeen~~ groote verbetering van den algemeenen waterkwaliteitsstand worden verwacht.

Wanneer de laas kolonisatie tot stand komt, met een steun te lraave, kan daaruit voor de afvoer van het Raamwater een groote verbetering voortvloeien; wanneer het water dan langs de Florissche lraaf, onder den steun in de laas geleid wordt.

De opzichter van den Provinciaalen Waterstaat Samen is de technische adviseur van de Raam Commissie.

De gemeente draagt de ^{bebouwing} van 320 fl. s. (Molenheide en St Hubertsche heide) aan het Staatsbosbeheer op; de zaak is thans zoo ver geregel, dat op de overeenkomst met het Staatsbosbeheer de goedkeuring van lpedep. Staten kan gervraagd worden.

De beschrijving van de verdere exploitatie der gemeentelijke bezittingen wordt door den Burgemeester niet erg goed bijgehouden.

De Brühpeel is thans verhuurd aan den suikerfabrikant van Rossum te Linder; alle producten staan daar, als gevolg van het gunstige, drooge voorjaars weder, erg goed; nu er geen kunstmest meer te krijgen is, is men bespoken wat uez te houden; er zullen op het moment zeker 100 stekes uez zijn.

Mill e.a.

Toen de coöperatieve roomboterfabriek tot bloei kwam (er wordt thans de melk verwerkt van meer dan 2000 koeien) is de boternijver langzamerhand weggekruipd, en ten slotte geheel te niet gegaan, tot groot nadeel van vele versingdwende burgers van Mill.

Van uit Creyk berocht ik den 31 Mei 1922 de gemeenten Wanroy en Mill.

Welhouder van Blaut nam aanvankelijk een hostiele houding aan; later veranderde dat. G. S. hadden hem wegens verboden levering van grint aan gemeente van zijn Raadslidmaatschap vervallen verklaard; het besluit van G. S. werd door de Kroon geconfirmeerd.

Niettegenstaande er woningnood heerschte, kwam geen vereensgijng ter voorziening in de volksheisvesting tot stand. Het Rijkspremie uitsloten 25 woningen gebouwd.

Bij de laatste Raadsverkiezing kwamen er vier nieuwe Raadsleden; bij de volgende verkiezing moeten er elf Raadsleden zijn.

Veel participatie in Mill; familie Verstraaten was er vroeger oppermachtig, en liet zich slechts zeer naad die macht gedeeltelijk in nemen. De verhouding tusphen den burgemeester en de welhouders is elkelidig; welhouder van Blaut schijnt mij een byzonder ongemakkelijk heer; met welhouder Binders valt, dunkt me, gemakkelijker te praten.

Voor de woonwagens werd een vaste standplaats aangewezen. Tanszien de bewoners daar uit de buurt er over klaagden, dat zij zooveel last hadden van woonwagens bewoners, die om drinkwater kwamen vragen, besloot de Raad, ter plaatse een drinkwaterput te maken.

Electriciteitsbedrijf. Op 1 October 1921 kwam het distributiebedrijf in werking. Per 31 Maart 1922 was er een woortdelig saldo van f 1262.43. Voor den aanleg werd de opbrengst van de baerderij

Mill e.a.

het Bort besied, van de 30 H. A. werden 20 H. A. verkocht voor f 65.000; de rest behoort nog aan Mill.

Speelbrificieerd zijn Mill, St. Hubert en Breygen. De garantie voor schoonafrname koelit gemeente van de Bnemaf voor f 15.000.

Welhouder van Blaut was blijkaar de groote voorstander van de electricatie; het schijnt, dat hij nog met het beheer van het bedrijf is belast. Hij heeft hier werkelijk zeer verdienstelijke werk geleerd.

Het 30% bydraage van het Rijk worden de werkeloosse klompennmakers door gemeente aan het werk gehouden: grond egaliseeren en splint graven. Voor Mill een groot voordeel.

Bij N. en W. special bij den burgemeester als voorzitter der Raam commissie er op aangevraagd, om toch niet alleen voor eigen gemeente te zorgen, maar de waterleidingen in die mate te verbeteren, dat ook de hooger liggende gemeenten geen waterschade meer ondervinden. Daartoe is welwillend overleg noodig tusphen de verschillende gemeentebesturen. De noodzakelijke verstellen zullen m. v. van de Raam Commissie moeten uitgaan; Larner zal zeker veel van verlichting willen dienen.

Mill heeft een zeer belangrijk gemeentelijk bezit; over een ja of 4.5. komen heel wat op korten termijn verpachtte percelen weer vrij; de opbrengst kan dan wel 100% meer zijn.

Gemeente subsidieert burgerlijk armbestuur met f 500; vooral ten behoeve van Mill. De afdeling St. Hubert is veel meer welvarend dan Mill; daer worden beste vooruitstrevende baeren.

Welhouder van Blaut is een groot industrieel; hij heeft een houtzagerij, een houtwalfabriek en een klompenfabriek. Ter gevolge van de valube onderwindt hij groote moeilijkheden; de houtwalfabriek is voorloopig stop gezet.

De speelgoedfabriek van Selben is thans niets meer dan een plenkijp zagerij; Selben heeft in een agentuur voor Duitsch speelgoed.